

neziano sulla terminologia marinaresca greca), V. Petkanov (*La stratificazione linguistica e lessicale sulla costa bulgara del Mar Nero*), J. Aquilina (*La stratificazione del vocabolario marinaresco maledese*).

Najstariji sloj toponomastike na Sardiniji proučava E. de Felice u članku *Aspetti della stratificazione toponomastica nel Mediterraneo occidentale*.

A. Limentani proučava mletački leksik na osnovi *Kronike* Martina de Canal.

U ovom broju dolazi još nekoliko radnja koje je vrijedno zabilježiti, tako radnja H. Lüdtkea o porijeklu francuske riječi *chatte* »allège« koja nema nikakve veze sa *chatte* »mačka« nego je došla od denoveške riječi *ciatta*. Nazive za more u semitskim jezicima proučava P. Fronzaroli, a G. Oman piše kako se Kuran odnosi prema jedenju ribljeg mesa. U. Marcato o eks-votima u Chioggi. Spomenimo još radnju G. Ineichena o arabiz-

mima u Evropi i o transliteraciji arapskog pisma, te saopćenje H. Charlesa da u dogledno vrijeme izlazi iz tiska posthumno djelo prof. Alberta Gateaua pod naslovom *L'Atlas et le Glossaire Nautiques Tunisiens*. Veoma su brojne i recenzije koje su objavljene u ovom broju. Recenzije pišu B. E. Vidos (o Rohlfsovu *Lexicon graecanicum*), M. Deanović (o A. Weijnen-A. Hagen, *Introduction à l'Interlinguale Comparative Atlas (ICA)*), M. Metzeltin (o Guarnerovu djelu *Els vent segons la cultura popular*). Posebno kratke recenzije daju M. Cortelazzo o talijanskim, a M. Deanović o jugoslavenskim znanstvenim radovima koji su od interesa za mediteranistiku.

Na kraju časopisa dolazi kratak historijat II međunarodnog kongresa za *Lingvistički atlas Mediterana* i popis punktova koji su do 30. VI 1968. obrađeni za ALM.

Valentin Putanec

RICERCHE SLAVISTICHE o književnostima i jezicima Jugoslavije

Časopis *Ricerche slavistiche* ulazi u deseto godišće svoga izlaženja u izdanju Instituta za slavensku filologiju Sveučilišta u Rimu pod redakcijom glavnoga urednika prof. Giovannija Mavera. Za to su vrijeme talijanski slavisti, a i mnogi naši uz druge slaviste iz raznih slavenskih zemalja, objavili obilno gradivo iz problematike jezika i književnosti. Nas najviše i u prvom redu zanima što su iz toga područja objavili talijanski i naši slavisti u spomenutom časopisu. Načelo je glavnoga urednika uvijek bilo u onome što je on uz put istaknuo na jednom mjestu u istom časopisu (VIII/60, str. 289): »Ipak je dobro ocijeniti neko djelo ne prema onome što bi se htjelo u njemu naći, nego prema kriteriju koliko nam pruža novoga i korisnoga«. Kroz devet godina slavisti su napisali mnogo studija koje se ističu svojom novinom, akribijom, invencijom i osobito jasnoćom. Može se reći da je časopis vjerno ogledalo nastojanja i ostvarenja slavista u Italiji kao i nekih stranih lingvista čiji je znanstveni rad izravno ili neizravno povezan sa samom slavistikom. Uz imena starijih i renomiranih talijanskih slavista G. Mavera, E. Lo Gatta i A. Cronie su-

srećemo i mlade. Treba istaknuti da je sam urednik, a s njim i prošireni Urednički odbor, uvijek nastojao da gradivo koje se u časopisima objavljuje bude jedna cjelina.

Da bi pregled objavljenih radova, studija i osvrti iz književnosti i jezika jugoslavenskih naroda bio reljefniji, sudio sam objavljeno gradivo iz toga područja prema odjelcima: 1) *Filologija*, 2) *Književnost*, 3) *Narodna poezija i folklor*, 4) *Povijest* i 5) *Prikazi o knjigama ili separatima* objavljenim u talijanskoj ili stranoj periodici a ti dodiruju razna područja kulturnih očitovanja jugoslavenskih naroda. (Rim. br. označeno je godišće časopisa.

1) Filologija

Budrovich A.: *Il nome del grappino di mare in Dalmazia*, I/52, s. 144-8.

Budrovich A.: *Etimologia del serbocroato »patule«*, III/54, s. 69-72.

Cronia A.: *Contributo alla grammatologia serbo-croata*, I/52, s. 69-72.

Cronia A.: *Contributo alla lessicografia serbo-croata* Un'inedita redazione del

- Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum di Fausto Veranzio*, II/53, s. 117-131.
- Deanović M.: *Voci slave nell'Istria*, III/54, s. 51-69.
- Gasparini E.: *La »verv« e i sjabry*, VIII/60, s. 3-29.
- Masterelli C. A.: *La traduzione di Лексик nei Vangeli slavi in confronto con le traduzioni latine e germaniche*, II/53, s. 92-101.
- Perussini-M. Matičetov: *Un dizionario e due Paternoster reasini inediti*, IV/55-56, s. 76-88.
- Popović I.: *Una influenza sintattica italiana sui dialetti croati istriani*, IV/55-56, s. 68-72.
- Verdiani C.: *Il codice dalmatico-laurenziano*, V/57, s. 29-142.
- 2) *Književnost*
- Badalić J.: *Le prime stamperie in terra jugoslava e Venezia*, III/54, s. 133-139.
- Cronia A.: *Della così detta letteratura glogolitica e del periodo della sua maggiore floridezza*, III/54, s. 123-133.
- idem: *Ascendenze della »Tirena« di Marino Darsa nella »Dubravka« di Giovanni Gondola*, IX/61, s. 67-129.
- Dujčev I.: *Un episodio dell'attività di Constantino Filosofo in Moravia*, III/54, s. 90-7.
- Giusti W.: *»Polonia e Roma« - annotazioni intorno ad alcuni scritti del Tomaseo*, III/54, s. 257-268.
- Graciotti S.: *La critica italiana nell'opera del critico croato Jakša Čedomil*, V/57, s. 159-225.
- Kacin M.: *L'infanzia e l'adolescenza di Sigismundo Zois*, V/57, s. 142-159.
- Košuta L.: *Siena nella vita e nell'opera di Marino Darsa (Marin Držić)*, IX/61, s. 67-129.
- Maran G.: *Influssi italiani nelle »Pjesme spjevane na narodnu« del Canzoniere raguseo del 1507*, IV/55-56, s. 88-109.
- Picchio R.: *Compilazione e trama narrativa nelle Vite di constantino e Metodi*, VIII/60, s. 61-96.
- Pogačnik J.: *Riflessi dei movimenti letterari europei nella letteratura slavantica*, IX/61, s. 3-39.
- Rebula A.: *La divina commedia nelle traduzioni slovene*, VIII/60, s. 199-253.
- Škerlj S.: *Baiamonte Tiepolo (in Schiavonia) - poema eroicomico di Zaccaria Vallaresso*, III/54, s. 197-212.
- Verdiani C.: *Prose e versi inediti di Marco Marulo*, VI/58, s. 119. i d.
- 3) *Narodna poezija i folklor*
- Gasparini E.: *Lesogamia degli antichi Slavi*, II/53, s. 131-155.
- Gasparini E.: *La danza circolare degli Slavi, (kolo)* III/54, s. 72-90.
- Gasparini E.: *Cronologia relativa delle nozze matriarcali slave*, V/57, s. 3-16.
- Marchiori J.: *Attualità della poesia popolare serbo-croata*, IV/55-56, s. 136-147.
- Meriggi B.: *Considerazioni su alcune caratteristiche della poesia popolare delle terre ceche in confronto con quella degli altri paesi slavi*, I/52, s. 109-136.
- Damiani E.: *I Grafenauer i B. Orel, Narodopisje Slovencev*, II/53, s. 204.
- 4) *Povijest*
- Gianelli G.: *Documenti inediti sullo stato di alcune comunità cattoliche nella Serbia meridionale nel 1527*, II/53, s. 29-60.
- Minissi N.: *La tradizione apocriфа e le origini del Bogomilismo*, III/54, s. 97-114.
5. *Prikazi*
- Cronia A.: *V. Setscharev, Die Dichtungen Gundulićs und ihr poetischer Styl*, II/53, s. 192-196.
- idem: *V. Pribojević, O podrijetlu i zgodama Slavena*, IV/54-56, s. 217-221.
- Damiani E.: *Arturo Cronia, Poesia popolare serbo-croata (izd. Cedam-Padova 1949), prikaz 30 pjesama izvornih uz usporedni prijevod na talijanskom jeziku*.
- Maver G.: *A. Vaillant, Grammaire comparée des langues slaves; R. Trautmann, Die slawischen Voelker und Sprachen; Judita di M. Marulo (Marulić) s drvorezima i inicijalima iz drugog izd. 1522, Zagreb 1950. i Zbornik u proslavu petstogodišnjice Marka Marulića 1450-1950, Zagreb 1950 (izd.*

- Jug. ak. z. i u., knj. 39, ur.: J. Badalić i N. Majnarić, Maver u toj kritici navodi i zanimljive opaske za sami Marulićev tekst (s. 205–209), I/52, s. 197 i d.*
- idem: P. Skok, *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima. Toponomastička ispitivanja*, II/53, s. 184–191.
- idem: M. Deanović, *Pomorski i ribarski nazivi romanskog porijekla na Lopudu*, IV/55–56, s. 221–223.
- idem: Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano dei dialetti parlati nella regione Giuliano-dalmata*, VI/58, s. 200 i d.
- idem: A. Cronia, *Storia della letteratura serbo-croata*, izd. 1956, s. 626; VII/59, s. 165–66.
- idem: *Poety Dalmacii epohi Vozrođenija XV–XVI vekov s latinskogo, serbo-horvatskogo red. I. N. Golenišev-Kutuzov i G. Francscato, L'influsso lessicale friulino nel dialetto slavo di Lu-severa*, Torino 1960, VIII/60, s. 289 i d.
- idem: Andreas Angyol, *Slawische Barockwelt*, Leipzig 1961, s. 321; u IX/61, s. 176. gdje se posebno dodiruje nekih pisaca iz Dubrovnika.
- idem: M. Deanović–J. Jernej, *Vocabolario croatoserbo-italiano (Hrvatskosrpsko-talijanski rječnik)*, Zagreb 1959, ss. XI + 1164, VIII/60, s. 284.
- Brojni su osvrti objavljeni u toku devet godišta u rubrici časopisa: *Segnalazioni i Letture* na sve one knjige, članke ili separate koji se odnose na razna područja slavistike, a ta su u vezi s jugoslavenskim književnostima. Ti su osvrti uglavnom potpuno informativnog karaktera, ali ipak pokazuju da talijanski slavisti, a osobito uredništvo samog časopisa i njen glavni urednik G. Maver, savjesno prate literaturu koja služi za pravilnu informaciju sadašnjim i budućim slavistima u Italiji.

Ton Smerdel

LINGUA E STILE

QUADERNI DELL' ISTITUTO DI GLOTTOLOGIA DELL' UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI BOLOGNA, I–III (1966–1968)

Časopis *Lingua e stile*, koji se nastavlja na raniju publikaciju iste institucije (pod naslovom koji je sada podnaslov), izlazi već tri godine te je u dosad objavljenih devet brojeva dao izvanredno širok dijapazon radova iz suvremene lingvistike u najširem smislu, polazeći – kako je rečeno u uvodnoj riječi uredništva – od interdiscipliniranog obuhvaćanja lingvistike i graničnih disciplina: književnosti i književne kritike, stilistike, epistemologije, filozofije jezika, kibernetike, itd. Strane časopise otvorene su svim područjima i strujanjima u lingvistici, od teoretskih do praktičkih, posvećenih pojedinim konkretnim pitanjima. Počevši od II godišta svaki članak ima i sažetak na engleskom i ruskom jeziku.

U dosadašnjim su brojevima objavljena šezdeset tri priloga talijanskih i drugih stručnjaka, podijeljenih u dvije grupe: *Rasprave (Saggi)* i *Problemi (Problemi)*. Pored tih dviju rubrika časopis donosi i ocjene i prikaze (pod naslovom *Notizie*). Na prostoru kojim raspolazemo

nije moguće iscrpno prikazati sve radove, te ćemo se morati uglavnom ograničiti na one iz nama najbližeg područja, tj. iz strukturalne lingvistike u užem smislu.

U prvom broju I godišta pažnju privlači članak njemačkoga strukturalista H. Wesslicha *Per una linguistica della menzogna*, prvi rad u tom broju, koji, obradujući jedno od »interdisciplinarnih« područja, kao da simbolički najavljuje svu širinu tematike samog časopisa. Metafora, laž i ironija srodne su pojave: u prvoj nema prijevare, u laži se izrečena rečenica razlikuje od stvarne tzv. potvrđenim morfemom (v. niže), dok se ironija razlikuje od laži tzv. signalom (najčešće su to vrednote govornog jezika). Potvrđeni morfem (u autorovoj terminologiji *aseverativni m.*) izražava opoziciju *da / ne* (odnosno Φ / *negacija*) te se kao takav, posve opravdano, priključuje ličnoj i vremensko-načinskoj determinaciji glagola. – G. C. Lepschy, u radu *Trasformazione e semantica*, analizira razliku starije i novije teorije N. Chom-